

STYRELSENS RAPPORT OM RISKHANTERING

Första AP-fondens investeringsprocess har utvecklats och förtydligats under 2014. I samband med detta har också fondens riskhantering och interna kontroll vidareutvecklats. Förändringarna i fondens riskhantering gäller från och med 1 januari 2015 men kommenteras översiktligt nedan. En utförlig beskrivning återfinns på ap1.se. I övrigt beskrivs i denna rapport den riskhantering som gällt under 2014.

Regeringen uppdrar åt externa revisorer att granska fondens finansiella rapportering och riskkontroll. Enligt Lagen (2000:192) om Allmänna Pensionsfonder (AP-fonder) ansvarar Första AP-fondens styrelse för fondens organisation och förvaltningen av fondens medel. I detta ansvar ligger att tillse att fonden har en god intern kontroll. Styrelsen utser inom sig ett revisionsutskott för att bereda bland annat frågor som rör den interna kontrollen. Styrelsen lämnar årligen en rapport om riskhantering som publiceras i årsredovisningen. Rapporten är dock inte en del av de formella årsredovisningshandlingarna och granskas därför inte av revisorerna. Rapporten är sammanställd i enlighet med svenskt och internationellt ramverk för intern kontroll av finansiell rapportering i tillämpliga delar, Svensk kod för bolagsstyrning och finansinspektionens direktiv.

Som aktör på de finansiella marknaderna skiljer fonden på tre olika kategorier av risk som hanteras på olika sätt.

- *De finansiella riskerna* – marknadsriskerna och emitentriskerna – ger fonden möjlighet att, rätt utnyttjade, höja avkastningen på det investerade kapitalet. De finansiella riskerna ska därför optimeras inom det riskmandat som styrelsen delegerat till vd respektive de riskmandat som vd delegerat vidare inom förvaltningsorganisationen.
- *Motparts- och leveransriskerna* ska minimeras. Motparterna utvärderas och godkänns i en fastställd process där hänsyn exempelvis tas till deras officiella rating.
- *Operationella riskerna* skall minimeras genom bland annat incidentuppföljning, upprättande av relevanta policydokument, utbildning av personal samt investeringar i IT-system.

Kontrollmiljö – fondstyrning

Styrelsen fastställer årligen en riskhanteringsplan som anger riktlinjer och begränsningar för det riskmandat som styrelsen delegerar till vd. Dokumentet utgör en grund för den interna kontrollen och uppföljningen av

fondens placeringsverksamhet. Där anges begränsningar för det finansiella risktagandet för fonden. Därutöver fastslår vd detaljerade rutiner för värdering av finansiella instrument och väl definierade beslutsstrukturer för den löpande verksamheten. Arbetssättet leder till en god och stabil intern riskkontroll.

Hantering av finansiella risker är en förutsättning för att fonden ska kunna fullgöra sitt uppdrag i pensionssystemet. Riskstyrningen i fonden är därför ett proaktivt arbete där den finansiella risken prognosticeras för tillgångar för sig och för portföljen i sin helhet. Av detta skäl finns en väl förankrad riskkultur inom fonden. Viktiga delar i kulturen är en transparent redovisning av fondens investeringar och en dualitetsprincip för genomförande av affärstransaktioner. Det innebär att alla i organisationen kan följa investeringsverksamheten via ett gemensamt systemstöd samt att det krävs minst två personer för att godkänna varje affärstransaktion, en person från fondens back office och en person från berörd placeringsenhet.

Den interna kontrollen är en integrerad del i fondens verksamhet och genomförs genom bevakning, analys och rapportering inom två funktioner inom fonden: Middle office och compliance officer. Båda funktionernas arbete sker oberoende i förhållande till övrig verksamhet: Middle office fokuserar på finansiella risker och motparts och leveransriskerna. Compliance officer arbetar främst med operationella risker och med kontrollen av att internt respektive externt beslutade regler efterlevs. Compliance officer säkerställer också att nödvändiga kontrollfunktioner finns och att de används på rätt sätt.

Riskbedömning

För att säkerställa den finansiella rapporteringen och identifieringen av operationella risker genomförs på styrelsens uppdrag en årlig översyn av fondens processer och dokumentering av dessa. Utfallet av översynen rapporteras till styrelsens revisionsutskott. En viktig del i översynen är bokslutsprocessen som ligger till grund

för den externa finansiella rapporteringen och beskriver värdering, avstämningar och kontroller av värdepapper i samband med bokslut. Utöver en generell granskning av processerna fastställer vd efter samråd med compliance officer årligen områden som ska prioriteras och specialgranskas. De enheter inom organisationen som berörs av granskningen deltar aktivt i analysarbetet som baseras på en självvärderingsmetod. Arbetet resulterar i en bedömning av de identifierade riskerna och en prioritering av åtgärder. Fondens compliance officer leder analysarbetet och övervakar att prioriterade åtgärder genomförs.

Kontrollstruktur och aktiviteter

Den finansiella informationen analyseras och kontrolleras av fondens back office och middle office. Dessa funktioner bekräftar genomförda interna kontroller och rapporterar om detta till vd. Kontrollfunktionen är till stor del inbyggd i de etablerade finansiella system för portfölj- och riskhantering som fonden använder. Dessa system producerar också underlag för olika riskanalyser och används som stöd för kontrollaktiviteterna.

Första AP-fondens redovisnings- och värderingsprinciper anpassas successivt till den internationella redovisningsstandarden, IFRS. En fullständig anpassning till IFRS skulle inte väsentligt påverka redovisat resultat och kapital. Mot nu gällande IFRS är enda större skillnaden att koncernredovisning och kassaflödesanalys ej upprättas. Mer om detta finns att läsa i fondens Redovisnings- och värderingsprinciper.

Portföljen styrs med prognosticerad finansiell risk inom de givna mandat. Den prognosticerade risken analyseras i efterhand mot det faktiska utfallet för risken. På så sätt kan modellen för portföljstyrning utvecklas.

Kommunikation och rapportering

Alla riktlinjer och instruktioner inom området intern kontroll kommuniceras tydligt och är tillgängliga för alla anställda via fondens intranät. Transparensen gäller även den dagliga interna resultatrapporteringen som också återfinns på fondens intranät.

Styrelsen informeras regelbundet om fondens finansiella ställning och resultat. Styrelsen erhåller månadsvis en rapport om resultat, avkastning och risk. En balans- och resultaträkningsrapport redovisas för styrelsen kvartalsvis. Rapportering av fondens finansiella ställning och risktagande sker också vid samtliga ordinarie styrelsemöten. Genom förfarandet anses den externa finansiella rapporteringen vara säkerställd. Extern rapportering av fondens finansiella ställning sker i samband med hel- och halvårsbokslut.

Middle office och compliance officer rapporterar till revisionsutskottet vid dess sammanträden. Revisorerna rapporterar löpande till revisionsutskottet och till styrelsen i samband med årsbokslut. Riskhantering och intern kontroll är en stående punkt på dagordningen vid fondens ordinarie styrelsesammanträden. Vd rapporterar då om prioriterade riskområden. Styrelsen godkänner samtliga externa finansiella rapporter innan de publiceras.

Första AP-fondens riskhantering från 1 januari 2015

Första AP-fondens investeringsprocess har utvecklats och förtydligats under 2014. I samband med detta har också fondens riskhantering och interna kontroll vidare utvecklats. Även om Första AP-fonden inte formellt lyder under Finansinspektionens regelverk bygger fondens riskhantering på Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut (FFFS 2014:1) om de tre försvarslinjerna, (i) ansvar för riskhantering och kontroll inom affärsverksamheten, (ii) intern kontroll och compliance samt (iii) oberoende granskning. Ansvaret inom försvarslinjerna har definierats och nya beslutsgrupper har införts för att stärka riskhanteringsprocesserna. För den tredje försvarslinjen, oberoende granskning, har styrelsen beslutat om att med stöd av extern konsult genomföra oberoende granskningar.